

πρός σωτηρίαν μας ἀρκεῖ νὰ μὴ ἡττηθῶμεν, ἐνῷ οἱ ἐχθροὶ πρέπει νὰ νικήσωσιν. Ἄλλως τε μαχημέθα ἐν τῇ ἡμετέρῃ οἰκῇ καὶ ὑπὲρ ἡμῶν αὐτῶν: ὁ δὲ ἐχθρὸς ἐν χώρᾳ, ὅπου τὰ πάντα θὰ στρέφονται κατ' αὐτοῦ, καὶ μετὰ στρατιωτῶν, εἰς οὓς οὐδεμίαν δύναται νὰ ἔγῃ ἐμπιστοσύνη, καὶ ἐμπιστοσύνην καὶ διάφορα ὅλως σκεπτομένων, διότι οἱ ὀπλαρχηγοὶ τοῦ Πάπα εἶναι ἀδύνατον νὰ παραδῶσιν τὰς γνώμας τῶν τοῦ Καρόλου. Πέποιθα οὐκ ὀλίγον καὶ εἰς τὴν τύχην, πολὺ δὲ εἰς τὴν θείαν πρόνοιαν, ἥτις δὲν θὰ ἀνεγῇ τὴν καταστροφὴν τῆς ὥραιας μου πατρίδος. Ὡ! ἂν δέησις τις εὐρίσκη χάριν ἐνώπιόν σου, Κύριε, προστατεύων τὸ ἔδαφος τοῦτο, ὅπερ μὲ ἐδέχθη βρέφος ὄντα, καὶ ἦδη μοὶ ἀνοίγει συμπάθειάς τοὺς κόλπους σου, ὅπως ἀναπαύθω ἐν αὐτοῖς αἰωνίως, ἐνῷ ἡ ψυχὴ μου ἐτοιμάζεται νὰ παραστῇ ἐνώπιόν σου: συνιστῶ αὐτὸ εἰς τὴν προστασίαν σου πρὸ τῶν τέκνων μου, πρὸ αὐτῆς ἐστὶ τῆς ψυχῆς μου».

Τεταραχθέντος ἐκ τῆς ἐσωτερικῆς συγκινήσεως, ἐπαυσε λαλῶν ὁ Μακκιάβελλῆς, ἀλλὰ καθύς, καὶ ἀποῦ παύσονται οἱ ἐρέται κομπλιταστώντες, ἡ λέμβος ἐξακολουθεῖ ἐπὶ τὸν δρόμον τῆς, οὗτω καί, ἀποῦ ἐπαυσαν κινούμενα τὰ χεῖλη, ἀπὸ τοῦ μετώπου του, ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν του, ἀπ' ὅλου ἐν γένει τοῦ προσώπου του, ἐξηκολούθει ἀποπνέων ἔριος πατρίδος καὶ ἐλευθερίας.

Ὡς λησμονήσας τὴν βασανίζουσαν αὐτὸν νόσον, ἀνιέρχθη μικρὸν καὶ ἔτεινε τὴν χεῖρα πρὸς κύλικα περιέχουσαν μαγνησίαν διαλελυμένην ἐν ὕδατι.

Ὅταν ὁ θάνατος ἐτοιμάζεται νὰ καταβάλῃ διὰ τῆς νόσου τὴν ζωὴν, συγκεντρῶ ἀλγεινῶς ἐπὶ τοῦ σώματος τοῦ ψυχορραγούντος πάντα τὰ δεινὰ, κατατρῶναι δὲ καὶ σάρκα καὶ νεῦρα καὶ ὅσα, ἀπείρους καὶ διαφόρους προκαλῶν ἀληθινά. Οὕτως ὁ θάνατος ἐπέργεται πικρὰς εἰς τὸν ἀνθρώπον, καὶ ἂν ἦτο καλόν, ὡς ἰσχυρίζετο ἡ Σαπρῶ, ὁ Θεὸς θὰ τὸν ἐδημιούργει δι' αὐτόν. Ὅθεν καὶ ὁ Μακκιάβελλῆς μὲν ἐκίνησε τὴν δεξιάν, ἔφωρεν αὐτὴν αὐτὴν εἰς τὴν πρώτην τῆς θέσιν, αἰσθανθεὶς κατὰ τὴν ὁμοπλάτην καὶ τοὺς μῦς ὁξύτατον πόνον, ὡς ὅτε ὑπεβλήθη εἰς τὴν βάσανον τοῦ σπυριλίου. Ἡ ἀριστερὰ αὐτοῦ παρείε συνεισέλη βιασίαν πρὸς τὸν ὀφθαλμὸν, τὰ δὲ χεῖλη ἐσύρθησαν πρὸς τὰ ἄνω εἰς σημεῖον αγωνίας: ἀλλ' ἡμέσως τὸ πρόσωπον ἐπανήλθεν εἰς τὴν φυσικὴν αὐτοῦ θέσιν, καὶ ὁ ἀσθενὴς μειδιᾶσας εἶπε:

— Δάντη, δὸς μοι, παρακαλῶ, τὸ ποτήριον ἐκεῖνο.

Ὁ Φρά Βενέδικτος Φοργιάνος, θέσας τὴν χεῖρα ὑπὸ τὰ προσκεφάλαια, ἀνιέρχεται ἡρέμα τὸ σῶμα τοῦ πάσχοντος, καὶ ὁ Δάντης ἐπλησίασεν εἰς τὰ χεῖλη τοῦ τὴν κύλικα. Ἐκεῖνον δὲ πίνοντος, δάκρυ ἐκυλίσθη ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ ἀκούστως αὐτοῦ, καὶ πεσὼν ἐν τῇ κύλικι ἀνέμιχθη μετὰ τοῦ ποτοῦ. Ὁ Μακκιάβελλῆς παρετήρησεν αὐτὸ ἀνεῶς καὶ μετὰ τινος στιγμῆς εἶπεν:

Ἐν τῇ δεινῇ θέσει, εἰς τὴν ὅποιαν εὐρίσκομαι, οὐδὲν ποτὶν ἡδύνατο νὰ ὁροίσῃ τὰ σπλάγχνα μου κάλλιον ἀπὸ τὸ δάκρυ σου, Δάντη. Ὁ Θεὸς νὰ σοὶ ἀνταμείψῃ τὴν ἀγάπην σου, ἀποῦ ἐγὼ δὲν δύναμαι. Τῆς παραγορίας ταύτης εἶχε μεγίστην ἀνάγκην ἡ ψυχὴ μου, πρὶν ἡ στραφεῖσα ἰδῇ τὴν ἀνθρώπινην ἀγαθίστην. Εὐχαριστοῦ, εὐχαριστῶ, Δάντη. Μοὶ προὔβλεπες μεγαλειότητα, ἡ ὅσον φαντάζεσαι. Ἡλπίζον ὅτι μὲ εἶχες εἰς ὑπόληψιν: ἀλλ' ὅτι μὲ ἡγάπα

ἀμφεβαλλόν. Τώρα ὁμως θὰ χαίρεται τὸν θάνατον ὡς φίλον, ἀποῦ ἐπὶ τοῦ οὐδοῦ τοῦ τάφου βλέπω, ὅτι δὲν ἀπώλεσα τὴν ἐλπίδα καὶ εὖρον τὴν ἀγάπην.

Ἐσίγησε καὶ τὴν ἐπεκράτησε σιγὴ, ὥστε θὰ ἤκουε τις καὶ τὸν ἐλάχιστον βόμβον τοῦ περὶ τοὺς ψυχορραγούντας ἱσταμένου ἐντόμου. Μετὰ μακρὰν ἀσασίαν, ὁ Μακκιάβελλῆς, σείσας τὴν κεφαλὴν, ἐξηκολούθησε λέγων:

— «Ἡ καρδία μου δὲν ἐγνώρισεν ἄλλον παλμὸν ἢ τὸν ὑπὲρ πατρίδος: τοὺς βραχίονας τούτους κατέσχισεν ὁ δῆμιος χάριν τῆς πατρίδος. . . . τὴν σημαίνει: δὲν κατέβλην ἐπὶ εἰς τὸν τάφον καὶ οἱ ἄνθρωποι καταπατοῦσι τὴν καρδίαν μου, ὡς ἂν ἦτο λίθος: τὰ νεῦρα καὶ τὰ ὅσα τῶν βραχιόνων μου αἰσθάνονται ὀριμυτάτους πόνους, καὶ οἱ ἄνθρωποι μὲ κατηγοροῦσιν ὅτι τὰ μεταχειρίσθην ὅπως διδάξω τοὺς τυράννους: ἀρνοῦνται νὰ προσεγγίσωσιν εἰς τὸ στήμά μου ποτὶν τι, καὶ βεβαίως ἐπὶ τὴν ἄγνοιαν ἀγριότητος σημεῖον τοῦ νὰ ἐπικαλεσθῶσι τὸ ἔλεος τῶν δικαίων μου: πλὴν τῆς ἀσπίδος φήμης, δὲν ἀφίω εἰς τὰ τέκνα μου ἄλλην κληρονομίαν: καὶ ὁμως καὶ τὴν φήμην αὐτὴν μοὶ φηνοῦσιν: ὃ ἄνθρωποι, πόσον θὰ σὰς ἐλάτρουον, ἂν ἦσθε καλλίτεροι, καὶ πόσον σὰς ἀγαπῶ καὶ τοὶ πονηροὶ! Εἰς ὑμᾶς, φίλτατοι, ἐμπιστεύομαι τὸ ὄνομά μου: σεῖς ὑπερασπιστὴν αὐτὸ: καὶ ἂν ποτε ἀκούσῃτε τινα λέγοντα λόγους προσβάλλοντας τὴν μνήμην μου, γενναίωτερον τοῦ ἀποστόλου Πέτρου, μὴ ἀνιέρχῃτε τὸν διδάσκαλόν σας: ἂν οἱ λόγοι αὐτοὶ λέγονται ὑπὸ φθονεροῦ, σιγήσατε, διότι εἰς τὸ κατὰ τῆς ἀρετῆς μου μῖσος θὰ προστεθῇ καὶ τὸ γεννῶμενον ἐκ τῆς συναριθήσεως τῆς διαπραχτομένης ἀδικίας: ἂν ὁμως ἐννοήσῃτε, ὅτι ὁ λέγων ταῦτα εἶναι ἡπατῆρ, εἶπατε αὐτῷ θαρραλέως ἐν ὀνόματι μου: ὁ Νικόλαος Μακκιάβελλῆς δὲν ἐδίδασκε νὰ ἀπάσχωσι τὴν περιουσίαν τῶν πλουσίων, τὴν τιμὴν τῶν πτωχῶν, τὴν ζωὴν πάντων (1): μάθετε ὅτι ἀπατεῖται καρδίᾳ μεγάλῃ ὅπως ἐννοήσῃ μεγάλην καρδίαν: οὐδεὶς, ἡ ὀλίγιστος ἐνόησαν αὐτόν: ὅταν δὲ ἡδυνήθη νὰ τιμῇσθαι τὴν πατρίδα, ἔστω καὶ κινδυνεύων, ἐπράξε τοῦτο πάντως προθύμως, διότι ἐγίνωσκεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος δὲν πρέπει νὰ ἔγῃ μεγαλῶτερον ὑποχρέωσιν ἢ πρὸς αὐτήν, διότι ἀπ' αὐτῆς πρώτον ἐξαρτᾶται ἡ ὑπαρξίς μας, καὶ δευτέρως πάντα ὅσα ἡ τύχη καὶ ἡ φύσις μᾶς ἐδῶρκε (2):» προσθέσας δὲ ὅτι ἐπίστευον εἰς τὴν ἀρετὴν, καὶ εἰς ὁδὸν ἕνεκα τῆς πονηρίας τῶν ἀνθρώπων ἀπολεσθεῖσαν, καὶ τὴν ὅποιαν ἡδύνατο καὶ ὤφειλον ν' ἀνεύρωσιν ὅπως αὐτὴς κατευθυνθῶσιν εἰς τὴν τελειοποίησιν: ἐβεβαίουν ὅτι ἡ πολιτικὴ ἄνευ τῆς ἠθικῆς εἶναι τι ἀδύνατον, καὶ δὲν ἐνόουν ὡς ἠθικὴν τὴν ἀφῆρη μὲν εἰκόνα τοῦ πράγματος «ἀλλὰ τὴν δυναμένην νὰ πραγματοποιῇ ἀληθεῖαν αὐτῆς (3),» διαφέρουσαν κατὰ τοὺς καιροὺς, τὰς περιστάσεις καὶ τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλ' ὑπὸ τὸν ὅρον ὅτι, ἂν ἡ παραύση ἠθικὴ δὲν ἦναι ἡ ἀρίστη, ἔδει νὰ ἔγῃ ὡς σκοπὸν πάντοτε τὸ βέλτιον: ὅτι ἡ μεγαθύμος πολιτικὴ ἀρμόζει εἰς λαὸν μέγαν, ὅσος ἦτο ὁ ρωμαϊκός: ὅτι ἐν αὐτῇ ὑπάρχουσι οὐ μόνον ἀρεταί, ἀλλὰ καὶ ἀνάγκη: ὅτι δὲν δύναται νὰ παρεκκλίνῃ τῆς ιδέας ταύτης χωρὶς νὰ καταστῇ καὶ εἰς

τοὺς ὀφθαλμούς του καὶ εἰς τοὺς τῶν ἄλλων ἄξιος περιφρονήσεως, ἐπὶ ἀναποφύκτως βλάβῃ τοῦ τε μεγαλείου καὶ τῆς ἰσχύος του: ὅτι ἀπεναντίας εἰς τοὺς ἀσθενεῖς ἀρμόζουσι βουλαὶ ἀσθενεῖς, καὶ ὅτι ἂν οὗτοι περικυκλῶνται ὑπὸ πονηρῶν, αἱ περιστάσεις ἐπιβάλλουσι καὶ δικαιολογούσιν τὴν γῆρσιν τοῦ δόλου, ἀλλ' ὅτι οὐδεὶς οὐκ νὰ καταβάλῃ, λωσι πᾶσαν προσπάθειαν ὅπως ἐξέλθωσι τῆς τοιαύτης ἀσθενοῦς καταστάσεως, ὅπου ὁ δόλος εἶναι ἀνάγκη, καὶ ν' ἀνυψωθῶσιν εἰς ἐκείνην, ἐν ᾗ εἶναι ἀνάγκη νὰ φέρονται μετὰ γαθύμω. Ἡ γὰρ τὴν δημοκρατίαν ἀλλὰ πολλῶ περισσώτερον ἡγάπησα τὴν ἀνεξαρτησίαν, διότι ἡ δευτέρω μοὶ ἐφάνη ἀνάγκη τῆς ζωῆς, ἐνῷ ἡ πρώτη σύμπτωσις τύπου. Ἐσχέθη ὁμως, ἂν κἀνὲν τῶν δημοκρατικῶς κυβερνωμένων ἰταλικῶν Κρατῶν ἡδύνατο νὰ ἐπιτύχῃ τὸν ἱερώτατον σκοπὸν τῆς περισυλλογῆς τῶν μελῶν τῆς δυστυχῆς ἡμῶν πατρίδος: ἡ Ἑνετία καὶ ἡ Γένουα δὲν μοὶ ἐφάνησαν, ὡς καὶ πρᾶγμα δὲν εἶναι, ἐλευθερίαι πόλεις: ἐστράφη πρὸς τὴν Φλωρεντίαν καὶ ἐσχέθη μὴ δι' αὐτῆς θὰ κατωρθοῦτο ἡ ἐπιτυχία: ἀλλὰ δὲν εὗρον καὶ ἐν αὐτῇ τὰς ἀναγκαῖας ἀρετὰς: οὐχὶ ἔριος πρὸς τὸν ἐλεύθερον βίον, ἀλλὰ φλέγοντα πόθον ἐξουσίας εἶδον ἔχοντας τοὺς πολίτας αὐτῆς, διατρεφόμενους ἐπὶ καὶ νὰ δουλεύσωσιν, ἂν δουλεύοντες ἡδύνατο νὰ καταπιέζωσιν ἄλλους: εἶδον πολλοὺς μισοῦντας τοὺς νόμους, εἶτε ἀγαθοὺς, εἶτε κακοὺς ἀδιάφορον, ὡς ποιοῦντες τὴν ἀκολασίαν, καὶ οὐχὶ τὸν τακτικὸν ἀντικὸν βίον: τὰς ἰδιωτικὰς ἀνάσεις προτιμῶντας τῆς κοινῆς σωτηρίας: μισοῦντες μᾶλλον τοὺς ἀνθρώπους ἢ τὰ πράγματα: μὲν ἀποσείσαντας παλαιὰν καὶ ἐπαίσχυντον τυραννίδα, ἐργαζομένους ὅπως θέσωσι τὰς βάσεις νέας, ἐπαίσχυντοτέρας ἐπὶ, διὰ τῆς ἐκλογῆς τοῦ Σοδερῖνι ἱσοβίου Σημαιοφόρου: τότε ἐσχέθη ὅτι εἶναι ἀναγκαῖα ἡ δουλεία καὶ ὅτι πρέπει νὰ διατάσσῃ δυνάμεις, «ἥτις δι' ἀπολύτου ἐξουσίας νὰ θέσῃ γαλινὸν εἰς τοὺς φαλούς καὶ καταστειλῇ τὰς φιλοδοξίας τῶν ἀτόμων (1),» ἀρπάξουσα δὲ τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τῆς κόρης, νὰ τοὺς ἐξαναγκάσῃ ὅπως ἀναγεννηθῶσιν ἐν ταῖς μάχαις καὶ ἐν τῇ ἐπιμόχῳ πρὸς τὴν ἀνεξαρτησίαν δρόμῳ τῶν ἐγκαταλείψωσι τὰ ἐλαττωματικά των. Ἰσως ὁ πρὸς τοῦτο ἱκανός, ἐκτιμᾷ αὐτὸν ὡς λίαν ἀνώτερον ἐκείνων, οὓς διὰ τῆς μάστιγος ὤθει πρὸς τὸ καλόν, δὲν ἠθέλων ἀποθέσει τὴν μάστιγαν, ἡ ὅπως μεταβάλῃ αὐτὴν εἰς σκήπτρον: τοῦτο μικρὸν ἐνδιαφέρει: ἡ δυσχερεῖα τῆς ἐπιχειρήσεως συνίσταται εἰς τὸ νὰ συνταράξῃ τις ἀγρίως τὰς γενεάς, καὶ νὰ τὰς ἐξωθήσῃ εἰς τὴν ὁδὸν τῆς κινήσεως: περὶ τῶν λοιπῶν θὰ φροντίσωσιν ὁ χρόνος, ἡ τύχη καὶ ἡ ἀνάγκη τῶν πραγμάτων.

(ἑπταὶ συνέχεια).

(1) Ὁμιλίαι Α', κεφ. λθ'.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ἐν τῇ σελ. 3, στήλῃ α', στίχ. 37, ἀνάγνωθι τὸ Ἀπεννίνον ἀντὶ τὰς Πυρηνάδας.

Η ΕΒΔΟΜΑΣ ΠΩΛΕΙΤΑΙ

καὶ κατὰ φύλλον ἐπὶ ἐνωτέρω χάρτον.

Ἐν Ἑλλάδι τὸ φύλλον λεπτ. 10

» » τὸ παράρτημα 5

Ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ τὸ φύλλον 15

» » » τὸ παράρτημα 5

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΤΟΥ ΣΗΜΕΡΙΝΟΥ ΦΥΛΟΥ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

Ζητεῖται ἀνὴρ ὑπὸ Δ. Γρ. Κ.

Αἱ ἀποστολαί.

Ἰστορία σημεῖα.

Ἔργα καὶ ἡμέραι.

Ἐπανήλθεν ἐκ τῆς Ἑσπερίας ὑπὸ Περιπετικῷ.

Τὸ δωδεκάθεον ὑπὸ Ι. Μ. Δαμβέρη.

Φιλολογικά. — Ἀρχαιολογικά. — Βιβλιοκρισία.

Ἀπαντήσεις ἀνερωτήσεων (ποικίλα).

Ἐν Ἑπιφυλλίδι. Ὁ νομικὸς δακτύλιος (διήγημα Πολωνικόν).

Η ΠΟΛΙΟΡΚΙΑ ΤΗΣ ΦΛΩΡΕΝΤΙΑΣ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΙΑ

ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΥ ΓΟΥΕΡΑΤΣΗ

ΚΑΤΑ ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΝ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ ΠΑΝΑ

(συνέχεται ὑδὲ ἀριθ. 2).

Ἦτο ὁ Ἀπρίλιος τοῦ 1527, ὅτε ὁ Θεός, ἀποταφύσας τοὺς ἡμετέρους δυνάστες, ἐνέπνευσεν εἰς τὸν καρδινάλιον Πασσερίνην Κορτόναν νὰ ἀφῇσθαι τὴν Φλωρεντίαν καὶ νὰ μεταβῇ μετὰ τῶν Μεδίκων Ἰππολύτου καὶ Ἀλεξάνδρου καὶ τῆς Αὐλῆς εἰς Καστέλλον, ὅπως γαρετίσθαι τὸν δόγμα τοῦ Οὐρβίνου, ὅστις ἦτο ἐκεῖ μετὰ τοῦ στρατοῦ τῆς Συμμαχίας. Μόλις ἐξῆλθον τῶν πυλῶν τῆς πόλεως, καὶ οἱ νέοι, ὅτινες εἶχον συλλάβει ἐν τῷ νῷ ἀπόλυτον τινα ἰδεάν, ἤρξαντο θορυβοῦντες: ἐξῆλθον ὥπλισμένοι ἀπὸ τῶν οἰκῶν τῶν Σαλβιατῶν, καὶ λαθόντες τὰς σημαίας τῶν συνταγῶν προσέβαλον τὸ δουκὶν νὰ ἐλαττωματικά των. Ἰσως ὁ πρὸς τοῦτο ἱκανός, ἐκτιμᾷ αὐτὸν ὡς λίαν ἀνώτερον ἐκείνων, οὓς διὰ τῆς μάστιγος ὤθει πρὸς τὸ καλόν, δὲν ἠθέλων ἀποθέσει τὴν μάστιγαν, ἡ ὅπως μεταβάλῃ αὐτὴν εἰς σκήπτρον: τοῦτο μικρὸν ἐνδιαφέρει: ἡ δυσχερεῖα τῆς ἐπιχειρήσεως συνίσταται εἰς τὸ νὰ συνταράξῃ τις ἀγρίως τὰς γενεάς, καὶ νὰ τὰς ἐξωθήσῃ εἰς τὴν ὁδὸν τῆς κινήσεως: περὶ τῶν λοιπῶν θὰ φροντίσωσιν ὁ χρόνος, ἡ τύχη καὶ ἡ ἀνάγκη τῶν πραγμάτων.

(ἑπταὶ συνέχεια).

τῶν, ἄγων μετ' αὐτοῦ χιλιούς πεζούς. Βοηθούμενοι οὗτοι πᾶν ὄπαδον τῶν Μεδίκων, εἰσῆλθον ἀνευ κωλύματος εἰς τὴν πόλιν καὶ προχωρήσαντες συνήντησαν παρὰ τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Ἀπολινάριου τὸν Θωμᾶν Σιάκκην, φανατικώτατον τῆς δημοκρατίας ὄπαδον. Κυκλώσαντες αὐτόν, τὸν διέταξαν νὰ ζητωκραυγᾷ ὑπὲρ τῶν Μεδίκων, ἀλλ' ἐκείνος ἀνέστη. Τυπτόμενος, ἐπέμενε τραυματισθεὶς κυρίως κατὰ τὴν κεφαλὴν, ἐξηκολούθει κραυγάζων: Ζήτω ἡ ἐλευθερία! Ὁ λαὸς ἔβλεπε, μὴ ἐννοῶν, καὶ κραυγάζων: Σφαῖραι! σφαῖραι! (1) ἐπευφήμει. Ἀποῦ διὰ τῆς ἀνοσίας ἐκείνης ἀνθρωποκρατίας καθημάτων τὸ ἔδαφος, προσέβαλον τὸ παλάτιον. Οἱ νέοι, καὶ τοὶ ἐπὶ τὸν μόνον πυροβόλον ἐν ὅλῳ ἔχοντες, ἀπεφάσισαν ν' ἀντιστήσωσιν. Οἱ Σφαῖραι (2), ὅτινες πρὸ μικροῦ ἔντρομοι ἐκρύπτοντο, ὤρμησαν πανταχόθεν μακρινῶς. Αὐθαδέστεροι, ὡς συνήθως, ἦσαν οἱ δευτέρω. Ἐτέθη πῦρ εἰς τὴν θύραν τοῦ παλατίου ἐκ τοῦ μέρους τῶν Ἀντελλήσιων, ἐκ τοῦ ἐτέρου μεταχειριζόμενοι τὰς λόγγας ἀντὶ μολχλῶν ἀπέσπασαν τὰ παραθυρόφυλλα. Ἀν κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην τῆς μυσταρᾶς αὐθαδεῖας οἱ τῶν Μεδίκων στρατιῶται εἰσῆλθον εἰς τὸ παλάτιον, ἡ παρὰ τῶν ἡμῶν ἄνδρων πικρὰ δάκρυα ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ τοῦ ἀνθρώπου τῆς νεολαίας τῆς. Εὐτυχῶς εὐρήθη ἐκεῖ κεκλιμένος καὶ ὁ γενναῖος καὶ ἀσπίλος Ἰακώβος Νάρδης, ὅστις ἐν τῷ φοβερῷ ἐκείνῳ θορύβῳ δὲν ἀπώλεσε τὸ θάρρος, ἀλλὰ παρῶντες τοὺς συναδέλφους του νὰ ἀντιστῇ μικρὸν ἔτι: εἶτα ἀνελθὼν ἐπὶ τοῦ ἀνδρὸς εὖρος λίθους τινὰς ἐκ τοῦ ὅπου μετενεχθέντας ἄλλοτε ἐκεῖ, καὶ οὕτω πως τοποθετήσας, ὥστε λαπτόμενα κεγρίσματα ἐξώθεν ἐφάνοντο ἰσχυρότατον προὔργιον. Τότε ἔθραυσαν τὰς πλάκας τῶν διακίων καὶ, ἐν ὁμοθυμᾷ, ὅπως σώσωσι τὴν πατρίδα, ἔρριψαν κατὰ κεφαλῆς τῶν ἐσθρομῶν τῶν τοῦ ἐκκολληθῆτος ἐκείνων (3). Οἱ στρατιῶται ἐφύγον ὁρμαλῶς ἰδόντες τὴν φοβερὰν ἐκείνην τὴν λίθων γάλαξιν, ἐγκαταλίποντες τὰς θύρας καὶ ἀφέντες τὸ πῦρ νὰ σβεσθῇ. Εἶτα δὲ μὴ τολμῶντες νὰ πλησιάσωσιν, ἤρχισαν ν' ἀνεγείρων ὁδοφράγματα. Ἐν τούτοις, ἀφίκοντο οἱ ἀρχηγοὶ τῆς Συμμαχίας. Ὁ Φριδερίκος Βόττολς ἐπενέθη μεσολαβήσας ἐν ὀνόματι τῆς Γαλλίας καὶ ἀποδείξας εἰς τοὺς νέους τὸ μάταιον τῆς ἀντιστάσεως των καὶ βεβαίως αὐτοὺς περὶ πλήρους ἀμνηστίας, παραχωρομένης ὑπὸ τοῦ καρδινάλιου Κορτόνα καὶ τοῦ Ἰππολύτου ἐπὶ τῇ ἐγγυήσει τοῦ δουκὸς τοῦ Οὐρβίνου: μετὰ τινὰς διαπραγματεύσεις ἔπεισαν αὐτοὺς νὰ παραδοῦναι τὸ παλάτιον. Τὸ κατ' ἐμὲ, οὐδένα κατηγορῶ διὰ τοῦτο, διότι, καὶ τοὶ δὲν ἐλήφθησαν τὰ ἀναγκαῖα πρὸς διατήρησιν τῆς ἐλευθερίας μέτρα, λαμβανόμενοι ὑπ' ὅψιν τοῦ μικροῦ χρονικοῦ διαστήματος, εἰς οὐδὲν ἐπωφελεῖς θὰ ἡδύνατο νὰ καταλήξουσιν. Κατηγορῶ ὁμως τοὺς συνεπαισύνους τῶν πολιτῶν, διότι ὤφειλον ἢ νὰ ἐμποδίσουν τὸ κίνημα ἢ νὰ συνεννοηθῶσι προηγουμένως ὅπως τοῦτο ὑποστηρί-

(1) Σφαῖραι: ἦσαν τὸ ἐμβλημα τῆς τῶν Μεδίκων οὐκογενείας.

(2) Οὕτως ἐκαλοῦντο οἱ ὄπαδοι τῶν Μεδίκων.

(3) Τότε ἐθραύσθη καὶ ὁ ἀριστερὸς βραχίον τοῦ αὐτοῦ τοῦ Μιχαήλ γέλου.

γῇ καλλίτερον ἢ τοῦλάχιστον αὐτῶν, μᾶλλον ἐντίμως. Ἡ πρόσις ἐνός καθ' ἑνὴν νὰ ἦναι τοιαύτη, ἀγαπητοὶ μου φίλοι, νὰ καταλίπη ἀνάμνησιν τρόμου εἰς τοὺς βάνους, καὶ κληροδότημα ἐκδικήσεως εἰς τοὺς υἱοὺς τῶν ἡττηθέντων: μεταξὺ ἐπαναστατήσαντος λαοῦ καὶ ἐκδιωχθέντος ἡγεμόνος μόνῃ συνθήκῃ εἶναι ὁ τάφος: ἐπὶ τοῦ ξίφους τοῦ κεῖται ἡ συγγνώμη: αἰσθήματα, ὅρκοι, τιμὴ καὶ Θεὸς εἶναι κύματα θρασύμενα ἐπὶ τοῦ σκοπέλου τῶν συμπερνούτων τοῦ Κράτους: γυμνωθέντος τοῦ ξίφους, δὲν νὰ ῥίπτῃται μακρὰν ἡ θήκη, ἂν δὲ τυφλωθῶσιν εἰς τοιοῦτον βαλμὸν, ὥστε νὰ βελήσῃ νὰ ἐπαναβῶσιν αὐτοὺς τὴν ἐξοχὴν πῆσιν πτώμα, ἀντὶ νὰ βολεύσωσιν αὐτὸ εἰς τὴν θήκην, νὰ τὸ βολεύσωσιν εἰς τὰ σπλάγχνα των. Καὶ πρᾶγμα, ὁ καρδινάλιος Κορτόνας, πεισθεὶς εἰς τοῦτο ὑπὸ τοῦ κόμητος Πέτρου Νοφέρη, ἀπέστειλεν εἰς Ρώμην καταλόγον ἀνδρῶν καταδικασθέντων ὑπ' αὐτοῦ εἰς θάνατον, καὶ τοὶ οὗτοι εἶχον συμπεριληφθῇ εἰς τὴν δοθεῖσαν ἀμνηστίαν καὶ τὴν συγγνώμην. Καὶ ἂν ὁ φόβος μεγαλῆτερον συμφορὸν δὲν ἀνεγείναι τὸν Κλημέντα, θὰ ἐβλέπετε, ὡς ἔλεγε Λουκάς ὁ Ἀλβίτσης, ἂν ἤξευρε νὰ θραύσῃ τὰς κεφαλὰς τῶν περισσεύων. Ἀλλ' ἡ τύχη ὅπως ὥρμησε ἤθελεν ἡμᾶς ἐλευθεροῦν. Τὴν 12 Μαΐου ἐμάθομεν ὅτι ἡ Ρώμη ἐλευθερώθη ὑπὸ τῶν αὐτοκρατορικῶν, καὶ ὅτι ὁ Πάπας μὲν κατῴρεσε εἰς τὸ σωθῆναι εἰς τὸν προὔργιον.

Ὁ καρδινάλιος Κορτόνας ἡγνῶσε τί νὰ πράξῃ: οὐτε αὐτὸς ἦτο εἰς κατὰστατον νὰ λάβῃ οὐκ ἀνδρότητα ἀπόφασιν, οὐτε εἰς ἄλλον τινα ἐνεπιστεύετο. Οἱ στρατιῶται ἀπήλθον τοὺς μισθοὺς των. Ὁ Φραγκίσκος Νέρης, δημόσιος ταμίης, ἡρνήθη τὴν πληρωμὴν καὶ ἐφύγεν εἰς Λουκκάν. Ὁ Κορτόνας, φύσει γλισχρότατος, ἀντὶ νὰ πληρώσῃ τὴν ἐλπίδα, ἀρξάμενος νὰ διαφύγῃ αὐτῷ καὶ ἡ τελευταία αὐτῇ ἀμυνα καὶ ἐδήλωσεν ὅτι ἐσκόπει νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν διοίκησιν τῆς πόλεως. Οἱ νέοι, λησμονήσαντες τὸν παρελθόντα κίνδυνον, ἤρξαντο αὐτὸς στασιάζοντες. Τότε ὁμως τὸ κόμμα τῶν προϋχόντων, ἀνέκωνον νὰ λάβῃ τὴν πρωτοβουλίαν τοῦ κινήματος, κατῴρεσαν νὰ τοὺς ἀνακαταστήσῃ. Κλαρίκη, ὁ Φραγκίσκος Βόττολς, μεσολαβῶν εἰς τὴν οἰκίαν τῶν Μεδίκων, ἤλαξε ὁρμῆς τὸν τε Ἰππολύτον καὶ τὸν Ἀλεξάνδρον ὅτι ἠθέλησαν νὰ γείνωσι τύραννοι καὶ συνεβούλευσεν αὐτοὺς νὰ φύγωσιν. Ἀν ἐκείνη δὲν

(1) Μακκιαδ. 'Ιστορία τῆς Φλωρεντ. βιβλ. Γ'